

REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2026

1 SAMMENDRAG

ICES anbefaler at når maksimalt langtidsutbytte (MSY) tilnærmingen er benyttet skal fangstene av vassild i Barentshavet, Norskehavet, Skagerrak og Nordsjøen ikke overstige 16 640 tonn i 2026.

Det direkte fisket etter vassild foregår nord for 62°N. I tillegg er det et betydelig bifangstfiske etter vassild og strømsild sør for 62°N.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre reguleringen fra 2025, hvor en andel av kvoteanbefalingen settes av til å dekke bifangstfisket etter vassild sør for 62°N. Det resterende av kvoten går til direktefisket nord for 62°N, med en liten avsetning til forskning og undervisning. Avsetningen beregnes ut fra samme prinsipper som i 2025. Dersom bifangstavsetningen overfiskes, går dette ikke inn i kvoteregnskapet som en minussaldo på totalen påfølgende år. Forbud mot direktefiske etter vassild og strømsild sør for 62°N videreføres, og bifangstadgangen videreføres.

Fiskeridirektoratet foreslår at den forhåndsfastsatte stengingen på Trænadjupet ikke videreføres, og at RTC regimet heller benyttes dersom det skulle vise seg å være nødvendig.

Kvoteyttestrukturen mellom år foreslås videreført for 2026 og 2027, men det innføres ikke kvotefleksibilitet på fartøynivå, da en slik ordning er vanskelig å forene med kvoteyttestrukturen.

2 FISKE ETTER VASSILD I NORGES ØKONOMISKE SONE

På grunn av en sterk økning i fangsten i 2006 og usikkerheten om bestandssituasjonen har fisket etter vassild vært kvoteregulert fra juli 2006. Fartøy med vassildtråltillatelse fisket totalt 20 562 tonn vassild nord for 62°N i Norskehavet i 2006. Fra og med 2007 har fisket vært begrenset av en totalkvote.

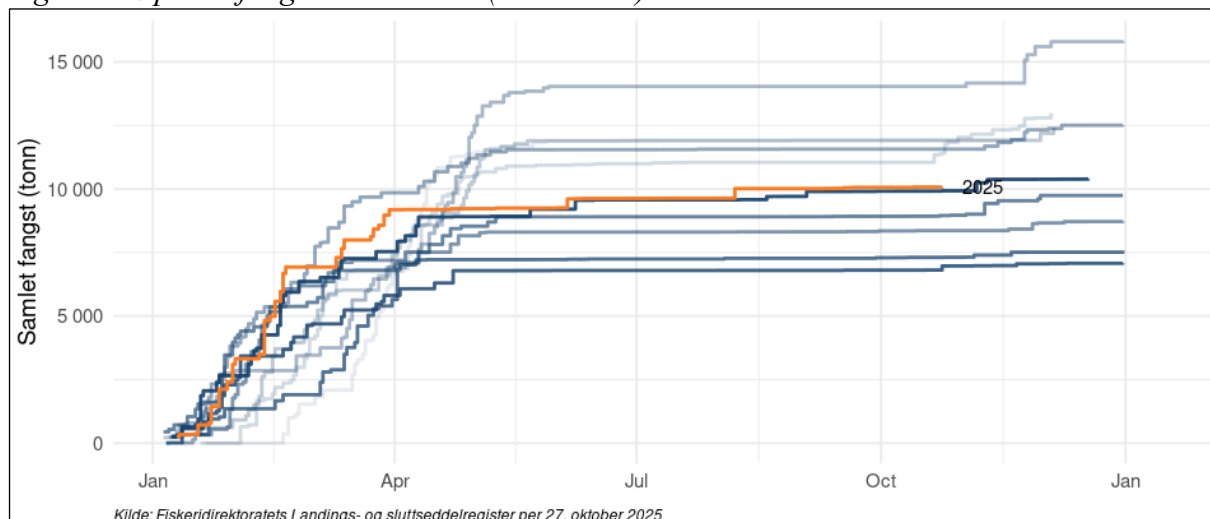
Tabell 1: Totalkvote i fisket etter vassild, 2007-2025

År	Kvote (tonn)
2007-2015	12 000
2016-2017	13 047
2018-2019	13 770
2020-2021	9 033
2022-2023	7 603
2024	10 000
2025	10 588

I 2016 ble det innført kvotefleksibilitet i vassildfisket. Dette innebærer at over- eller underfiske av totalkvoten på inntil 10 % kan overføres til neste år, og at det dermed ikke er nødvendig med en egen avsetning til bifangst av vassild tatt av fartøy uten vassildtråltillatelse nord for 62°N.

Fisket etter vassild pågår i hovedsak på våren, men det er også noen fartøy som fisker senere på året, primært etter andre halvdel av oktober.

Figur 1: Løpende fangster av vassild (2013-2025)

Det ble i 2022 innført kvotebytteordning i fisket etter vassild. Se avsnitt 3.1 for detaljer om denne ordningen.

2.1 FISKET I 2024

Fisket var fra årets start regulert med garanterte kvoter på 335 tonn per vassildtråltillatelse. Av totalkvoten på 10 000 tonn vassild i 2024 ble det satt av 20 tonn til forsknings- og undervisningskvote, som ikke ble benyttet.

Tabell 2: Kvote og fangst av vassild i 2024

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	9 980	9 840	10 296	- 456
Forskning	20	20	0	20
Bifangst			94	-94
Hvorav bifangst nord for 62°N			93	
Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)			1	
Totalt	10 000	9 860	10 390	-530

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 27. oktober 2025

2.2 FISKET I 2025

For 2025 ble det fastsatt en totalkvote på 10 588 tonn vassild, og all fangst av vassild i Norges økonomiske sone nord for 62°N avregnes denne totalkvoten. Av dette er det avsatt 20 tonn vassild til forsknings- og undervisningskvote.

Fartøy som er tildelt vassildtråltillatelse i medhold av forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-24 kan delta i direktefisket etter vassild i Norges territorialfarvann og økonomiske sone. Fra årets start kunne fartøy med vassildtråltillatelse fiske og lande en garantert kvote på 355 tonn vassild.

Tabell 3 : Fordeling av fangst i 2025

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	10 568	10 038	9 955	83
Forskning	20	20	0	20
Bifangst nord for 62°N			107	-107
Totalt	10 588	10 058	10 062	-4

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 27. oktober 2025

Per 2025 er det 30 vassildtråltillatelser. Fem fartøypar meldte inn kvotebytte for 2024 og 2025, og har dermed benyttet 10 tillatelser. 15 fartøy har fisket på egen kvote i 2025. Totalt 25 av 30 tillatelser er dermed tatt i bruk så langt i år.

Med unntak av 7 fartøy, har alle fisket på eller over fartøyets kvote på 355 tonn (710 tonn med kvotebytte). Det er som normalt ikke stort overfiske av fartøyenes kvote, og selv om noen fartøy har oversteget kvoten med større margin, ligger overfisket per tillatelse i gjennomsnitt 25 tonn over kvoten. Omfanget av overfiske er på tilsvarende nivå som vi har sett de siste årene, og som er beregnet inn når gruppekvote fordeles.

Tabell 4: Antall tillatelser med fangst1 og maksimalkvote 2014-2025

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall deltakere	24	24	25	23	25	26	26	27	20	21	25	23
Antall kvotebytter									8	8	5	5
Maksimalkvote (tonn)	520	500	500	550	650	475	325	350	240	240	335	335
Gjennomsnittlig fangst per brukte tillatelse (tonn)	489	501	516	532	632	479	314	358	374	334	412	433

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 27. oktober 2025

1) Inkluderer fartøy med vassildtråltillatelse og minst fem tonn fangst.

3 RAMMEVILKÅR FOR REGULERING AV FISKET I 2026

3.1 BESTANDSSITUASJONEN OG BAKGRUNN FOR REGULERING

Fra og med 2015 begynte ICES å gi et separat råd for fiske etter vassild i ICES statistikkområde 1, 2, 3.a og 4. Dette har ført til at ICES-rådet kan brukes mer direkte inn i den norske rådgivingen. Områdene 1, 2, 3.a og 4 omfatter Barentshavet, østlige delen av Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak, og rådet gjelder for alle disse områdene da ICES anser at vassild sør og nord for 62°N er samme bestand. ICES anbefaler at når maksimalt langtidsutbytte (MSY) tilnærmingen er benyttet, skal fangstene av vassild i Barentshavet, Norskehavet, Skagerrak og Nordsjøen ikke overstige 16 732 tonn i 2025 og 16 640 tonn i 2026. Siden toktet som gir opphav til den akustiske biomasseindeksen gjennomføres annet hvert år, gis det råd for to år.

3.2 FANGST AV STRØMSILD SØR FOR 62°N

Etter konsesjonsforskriften er det norske direktefisket etter vassild avgrenset til området nord for 62°N. Ettersom ICES sitt kvoteråd både dekker området nord og sør for 62°N, må det trekkes ut et kvantum til å dekke bifangst av vassild sør for 62°N. Bifangst av vassild forekommer i industritrålfiske i Nordsjøen, hovedsakelig der kolmule er målart, men også i fisket etter øyepål.

De siste årene har det kun vært registrert beskjedne mengder bifangst av vassild sør for 62°N. Det har derimot vært tale om relativt store fangster som blir rapportert inn som strømsild sør for 62°N. Det er vanskelig å se forskjell på vassild og strømsild, men i ICES metoderevisjon (benchmark) i 2020 er det sammenfattet undersøkelser som gir et nokså sikkert grunnlag for å konkludere med at bifangstene av strømsild som tas sør for 62°N i all hovedsak er vassild¹.

I kvoterådet for 2024-25, skriver ICES at 10% av fangstene i Nordsjøen kan være strømsild, noe som også tidligere har vært kjent. ICES sin antagelse om at 90 % av fangstene som tas i industritrålfiske sør for 62°N er vassild, er basert på prøvetaking fra et fartøy i 2018, og har vært kritisert av næringen for å ikke bygge på et representativt grunnlag. Fiskeridirektoratet har i 2023 gjennomført 7 landingsprøver og tatt prøver fra 6 enkelthal fra et fartøy. Resultatene fra disse prøvene understøtter antagelsen om at i alle fall 90 % av fangstene av vassild/strømsild er vassild.

Når fangstene av strømsild sør for 62°N i all hovedsak regnes som vassild, i henhold til ICES råd, overstiger fangsten kvoterådet betraktelig (figur 2) med unntak av 2025.

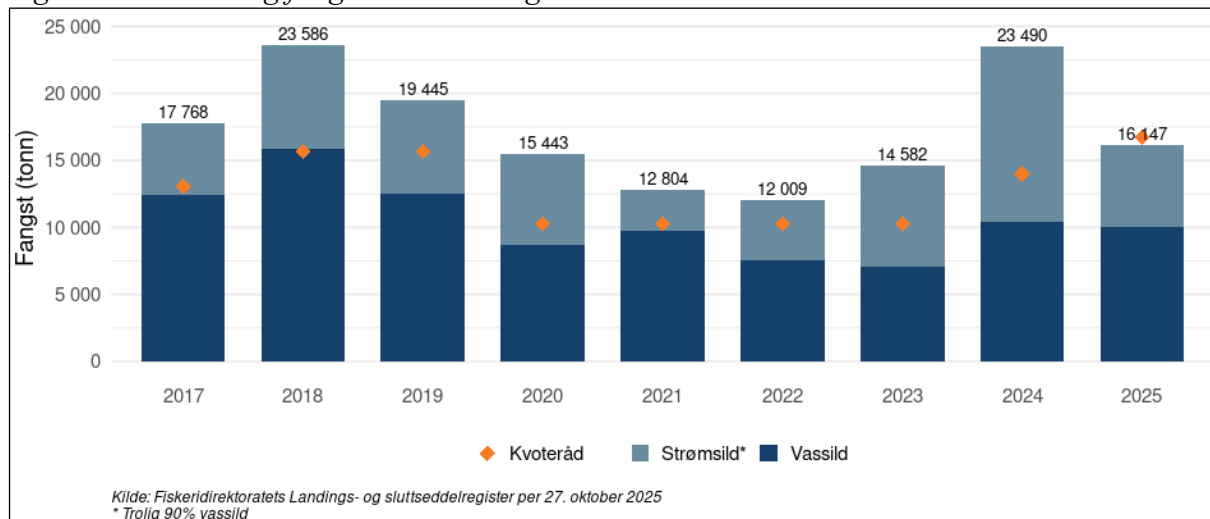
For at reguleringen skulle reflektere kvoterådet, ba Fiskeridirektoratet i 2017 Havforskningsinstituttet om råd om hvordan man kunne fastsette et kvantum som kan trekkes ut av grunnlaget for kvoten nord for 62°N, og avsettes Nordsjøfisket. Havforskningsinstituttet tilrådte å avsette et kvantum beregnet som gjennomsnittlig bifangst av strømsild og vassild sør for 62°N de siste fem år. For 2018 og 2019 utgjorde dette 1 886 tonn.

Det har siden vært ulike måter å beregne avsetningen på. I 2020 og 2021 ble gjennomsnittet av avsetningen justert med forholdstall basert på Norskehavs-indeksen (0,82; se ICES 2019b)

¹ Det forelå også tidligere undersøkelser med samme konklusjon. I NØS nord for 62°N kan man med høy grad av sikkerhet si at det utelukkende fiskes vassild.

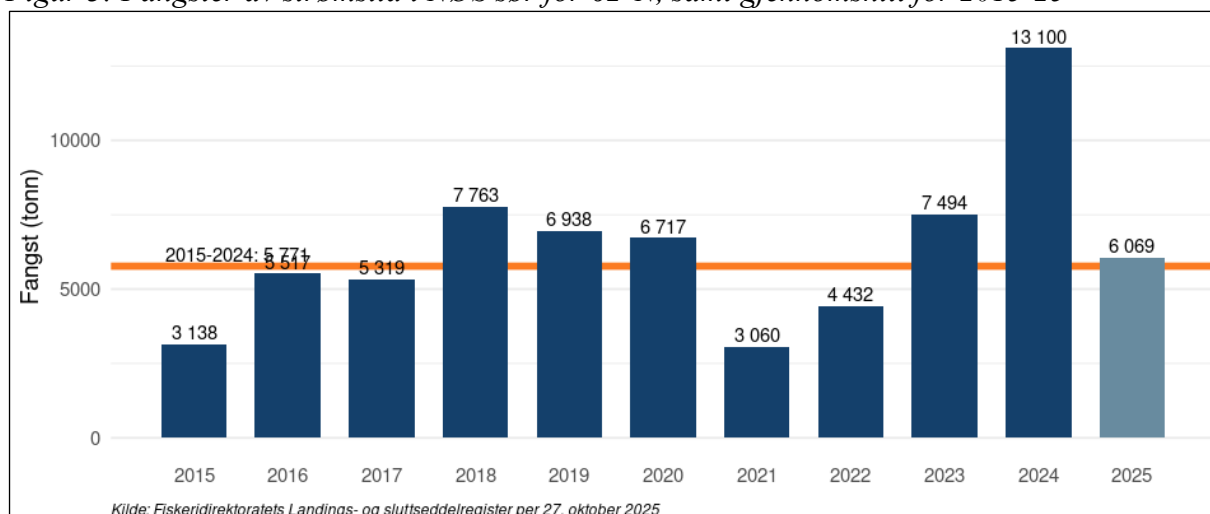
og føre-var bufferen (0,80), med følgende formel: $1\,886 \times 0,85 \times 0,80$. For 2022 og 2023 var det en diskusjon om metoden for å beregne avsetningen. Fiskeridirektoratet foreslo først å beregne et gjennomsnitt av bifangst de tre siste årene, men man endte til slutt med å sette av 90% av fangstene i 2021, for å reflektere utviklingen i fangstene av strømsild, og kunnskapen om at 90% av disse fangstene antas å egentlig være vassild.

Figur 2: Kvoteråd og fangst av vassild og strømsild i hele NØS

Fangstene av strømsild sør for 62°N tas i industritrålfisket etter kolmule og øyepål (og leveres til mel- og oljeproduksjon). Hvor mye som har blitt fisket, har variert de siste årene. Etter en økning forrige tiår, falt fangstene i 2021, før den igjen økte i perioden 2022 – 2024, og falt igjen i 2025 (figur 3). At fangstene varierer fra år til år, gjør at en avsetning som bare baseres på det foregående året, får liten sammenheng med de faktiske fangstene. Et gjennomsnitt av de fire siste årene er derfor benyttet. Per 27. oktober 2025 er gjennomsnittlig registrert fangst av strømsild og vassild i 2022-2025 på 7 774 tonn. Det settes dermed av 6 996 tonn av vassildkvoten for å dekke dette uttaket.

Figur 3: Fangster av strømsild i NØS sør for 62°N, samt gjennomsnitt for 2015-25

4 REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD OG STRØMSILD I 2026

Fiskeridirektøren legger til grunn at reguleringen av fisket etter vassild også i 2026 omfatter hele Norges økonomiske sone.

Fiskeridirektøren foreslår at forbudet mot direktefiske etter vassild og strømsild i Norges territoriale farvann og økonomiske sone sør for 62°N videreføres.

Formålet med dette reguleringsmessige grepet er å få ned fiskepresset i Nordsjøen, noe som er en forutsetning for at vi skal klare å holde oss innenfor kvoterådet fra ICES.

4.1 TOTALKVOTE

Fiskeridirektoratet anbefaler at kvoten for 2026 settes på bakgrunn av det som er beskrevet i kapittel 3.

Fiskeridirektøren foreslår å sette av 6 996 tonn av ICES sitt råd på 16 640 tonn for å dekke bifangstfisket av vassild sør for 62°N, basert på 90 % av gjennomsnittsfangsten av strømsild og vassild i 2022-2025. Dette gir en totalkvote på 9 644 tonn vassild i Norges territoriale farvann og økonomiske sone nord for 62°N i 2026.

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2026. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og læringlekvoter for 2026 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

4.2 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Per 27. oktober 2025 er det ifølge Fiskeridirektoratets konsesjons- og deltakerregister totalt 30 vassildtråltillatelser som potensielt kan fiske i 2026. Basert på deltakelsen de siste årene, kan det ventes at et lite antall tillatelser forblir ubrukt gjennom året.

Kvotene settes med plan om et toårig reguleringsopplegg, med like kvoter i 2026 og 2027, og det er ønskelig med en mest mulig forutsigbar regulering i denne toårsperioden. På grunn av usikkerhet om deltakelse og eventuelt overfiske fra enkelte fartøy, foreslår vi å sette en garantert kvote som i 2025, som er fordelt omtrent flatt.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy med vassildtråltillatelse kan fiske og lande en garantert kvote på 321 tonn vassild i 2026.

4.3 TILLATT BIFANGST AV VASSILD OG STRØMSILD SØR FOR 62°N

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre grensene for tillatt bifangst av vassild og strømsild sør for 62°N.

Fiskeridirektøren foreslår at gjeldende praksis for avregning av bifangst sør for 62°N videreføres.

Dette innebærer at et eventuelt overfiske av bifangstavsetningen ikke vil gå inn i kvoteregnskapet som en minussaldo som skal trekkes fra totalkvoten påfølgende år. Ved et eventuelt overfiske må det vurderes å stramme inn på bifangstadgangen for 2027.

4.4 KVOTEBYTTEORDNING

Fiskebåt etterspurte en kvotebytteordning i fisket etter vassild i 2020, og argumenterer for at ordningen ville bedre marginene i et lite lønnsomt fiskeri i en situasjon med utsikter til lavere kvoter enn normalt. Det er også vist til miljøaspektet. Forslaget støttes av Norges Fiskarlag. Da Fiskebåt første gang etterspurte ordningen lå kvotene pr. fartøy på 350 tonn. I 2022 ble hvert fartøy tildelt en fartøykvote på 225 tonn og et maksimalkvotetillegg på 15 tonn. Under reguleringsmøtet i 2022 anførte næringen at en kvotebytteordning er helt nødvendig for å få et drivverdig fiskeri. Kvotebytteordningen ble vedtatt for å sikre et tilstrekkelig kvotegrunnlag i 2022 og 2023 for de fartøyene som deltar i fiskeriet.

Kvotebytteordningen ble vedtatt 20.12.2023 for å sikre et tilstrekkelig kvotegrunnlag i 2024 og 2025 for de fartøyene som deltar i fiskeriet. Kvotebytteordningen, som er nærmere regulert i forskrift om bytte av vassildkvote for årene 2024 og 2025 for fartøy med vassildtrållatelse, er utformet etter mal av de årlige kvotebytteordningene som har vært vedtatt i fisket etter lodde og i fisket etter kolmule/nordsjøsild.

Ordningen er toårig, og gir to fartøy mulighet til å bytte kvoter på en slik måte at det første fartøyet fisker begge kvotene det første året, og det andre fartøyet fisker begge kvotene i det andre året. Denne ordningen fungerer godt for vassildfisket, da kvoterådet fra ICES gis for en to-årsperiode og de deltagende fartøyene er regulert med like kvoter. Videre er det få deltagende fartøy og det er kun én fartøygruppe. Erfaring viser at ordningen er i bruk, og i 2024-2025 ble det meldt inn fem kvotebytter, jf. kapittel 2.2.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre den toårige kvotebytteordningen for årene 2026 og 2027 på samme måte som i 2024-2025.

4.5 ÅPNINGSDATO

Åpningsdatoen for 2017 ble fremskyndet til fra 1. februar i 2016 til 1. januar. Bakgrunnen var blant annet at en tidlig på året har fått uønsket bifangst av sild; dette er ikke lenger tilfellet. Vi ser av figur 1 at det har vært til dels betydelig aktivitet i januar siden fremskyndelsen av åpningsdatoen. Fiskeridirektoratet anbefaler åpningsdatoen videreført.

Fiskeridirektøren foreslår å sette åpningsdatoen i fisket etter vassild i 2026 til 1. januar.

4.6 MELDING OM UTSEILING

Av hensyn til planlegging av inspeksjoner om bord på fartøy som fisker etter vassild er det hensiktsmessig at Sjøtjenesten får beskjed om utseiling god tid på forhånd.

Fiskeridirektoratet erfarer at ordningen er vellykket og den anbefales derfor videreført. Det er imidlertid en utfordring at meldingene om utseiling kommer i mange ulike kanaler og til ulike personer i direktoratet. I ny forskrift vil det derfor angis at melding skal sendes på e-post til sjotjenesten@fiskeridir.no.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

4.7 OMRÅDESTENGINGEN PÅ TRÆNADJUPET

I et område på Trænadjupet har man tidligere hatt høy innblanding av hyse, sei og uer, og man stengte flere år området med hjemmel i RTC-regimet i perioden fra 25. februar til 31. mars. Fra 2019 har Fiskeridirektoratet funnet det hensiktsmessig å forhåndsstenge området i denne perioden og stille krav om inspektør ombord for å fiske. Den forhåndsfastsatte stengingen er omfattende både areal- og tidsmessig, og gjør det vanskelig å avvikle fiskeriet i mars. De siste årene har det vært forholdsvis lite innblanding av bunnfisk og Fiskeridirektoratet mener denne positive utviklingen gir grunnlag for å oppheve forhåndsstengingen. Det vil fortsatt være mulig å stenge området dersom det skulle bli nødvendig i medhold av RTC-regimet.

Fiskeridirektøren foreslår at den forhåndsfastsatte stengingen for vassildfisket på Trænadjupet ikke videreføres til 2026.